

آینهٔ اوهام

(نقد و بررسی اندیشه‌های کلامی، فقهی و سیاسی ابن تیمیه)

www.ketab.ir

دکتر سید علی امیری

مؤسسه انتشارات عرفان

تهران ۱۴۰۳

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

- سرشناسه : امیری، سیدعلی، ۱۳۵۱ -
- عنوان و نام پدیدآور : آینه اوهام (نقد و بررسی اندیشه‌های کلامی فقهی و سیاسی ابن تیمیه) / سیدعلی امیری.
- مشخصات نشر : تهران : مؤسسه انتشارات عرفان، ۱۴۰۳.
- مشخصات ظاهری : ۵۶۸ ص.؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
- شابک : 978-622-8063-05-8
- وضعیت فهرست نویسی : فیا
- یادداشت : کتابنامه.
- موضوع : ابن تیمیه، احمد بن عبدالحلیم، ۶۶۱ - ۷۲۸ ق. -- نقد و تفسیر
- موضوع : Ibn Taymiyah, Ahmad ibn abd al-Halim -- Criticism and interpretation
- رده بندی کنگره : ۲۰۱/۶۵BP
- رده بندی دیویی : ۲۹۷/۴۱۶
- شماره کتابشناسی ملی : ۹۵۴۰۹۶۷

مؤسسه انتشارات عرفان

آینه اوهام

(نقد و بررسی اندیشه های کلامی، فقهی و سیاسی ابن تیمیه)

دکتر سید علی امیری

حروف چینی و صفحه آرایی: رضا فریدی

ویراستار: دکتر رحمت الله ضیایی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: بشارت

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۶۰۰،۰۰۰ تومان

چاپ: اول، تابستان ۱۴۰۳

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

تهران: خیابان شریعتی، خیابان یخچال، انتهای یخچال، بن بست بانکی، پلاک ۲، واحد ۴

تلفن: ۰۰۹۸۲۲۵۶۹۸۷۱ و ۰۹۱۲۳۱۳۱۴۵۵

تلفن: ۰۰۹۳-۷۹۹۳۴۹۷۷۷

تلفگرام: @ketaberfan | ایمیل: ketaberfan@yahoo.com

ISBN: 978 - 622 - 8063 - 05 - 8

شابک: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۸۰۶۳ - ۰۵ - ۸

فهرست

مقدمه	۱۵
فصل اول: مذاهب فقهی و کلامی اهل سنت	۱۹
مذاهب فقهی اهل سنت	۲۱
مذهب حنفی	۲۲
شاگردان ابوحنیفه	۲۸
آثار علمی ابوحنیفه	۲۹
عقائد و باورهای ابوحنیفه	۲۹
برخی دیدگاه‌های اعتقادی ابوحنیفه	۳۰
ابوحنیفه و قضا و قدر	۳۶
ابوحنیفه و تکفیر	۳۷
ابوحنیفه و منابع فقهی	۴۱
مذهب مالکی	۴۸
برخی استادان مالک	۵۱
منابع فقهی مالکی	۵۳
ویژگی‌های فقه مالکی	۶۲
همگرایی با شیعه در مسأله تکتف (دست روی دست گذاشتن در نماز)	۶۳
مذهب مالکی و تکفیر	۶۳
رابطه مالک با خلفا	۶۵
آثار مالک	۶۸
مذهب شافعی	۶۹

- ۲۴۸..... قرار گرفتن خداوند در مقابل نمازگزار!
- ۲۴۹..... فرود آمدن خداوند به آسمان زمین!
- ۲۵۱..... رویت خداوند
- ۲۵۳..... رویت خداوند با چهره های متفاوت!
- ۲۵۴..... دست های خدا!
- ۲۵۶..... ابن تیمیّه و نبوّت
- ۲۵۶..... انکار عصمت انبیای الهی
- ۲۵۹..... توهین و جسارت صریح به انبیای الهی
- ۲۶۱..... ابن تیمیّه و حضرت موسی
- ۲۶۴..... ابن تیمیّه و پیامبر خاتم
- ۲۶۵..... تکفیر مادر رسول گرامی اسلام ﷺ
- ۲۷۰..... تشکیک در نبوّت پیامبر ﷺ
- ۲۷۵..... ابن تیمیّه و افسانه غرائبق
- ۲۷۹..... نسبت سهویه پیامبر ﷺ در رکعات نماز
- ۲۸۲..... ابن تیمیّه و امامت
- ۲۸۶..... ابن تیمیّه و عدم وجوب جانشینی برای انبیا
- ۲۹۰..... ابن تیمیّه و اهل بیت
- ۲۹۶..... نقد افکار ابن تیمیّه درباره امام علی علیّه السلام
- ۲۹۷..... انکار حدیث "طیر"
- ۳۰۱..... ابن تیمیّه و انکار حدیث "علی مع الحق والحق مع علی"
- ۳۰۵..... اعتراف بزرگان اهل تسنّن درباره حدیث
- ۳۰۶..... ادّعای برتری عمر بر امام علی
- ۳۱۰..... ادّعای بغض صحابه نسبت به حضرت علی
- ۳۱۲..... ادّعای بیعت نکردن بیشتر مردم با حضرت علی
- ۳۱۵..... دیدگاه برخی شخصیت های علمی اهل سنت راجع به بیعت با امام علی
- ۳۱۶..... اشکال بر هزار رکعت نماز حضرت علی در شبانه روز
- ۳۲۰..... ابن تیمیّه و انکار همه فضائل حضرت علی

۳۲۲	ابن تیمیّه و مخالفت با شأن نزول آیه "انذار".....
۳۲۴	انکار شأن نزول آیه "صادقین" درباره امام علی.....
۳۲۶	انکار شأن نزول آیه "لیله المّیبت" درباره امام علی.....
۳۲۸	ادّعی مقدّم بودن خلفا بر امام علی علیه السلام
۳۳۰	ابن تیمیّه و توسّل به اولیای الهی.....
۳۳۴	توسّل در قرآن.....
۳۳۵	توسّل به بزرگان بعد از مرگشان.....
۳۳۷	توسّل در روایات.....
۳۴۱	فصل چهارم: نقد و بررسی افکار فقهی ابن تیمیّه
۳۴۳	عدم وجوب قضای نماز.....
۳۴۸	ابن تیمیّه و جواز طواف حائضی.....
۳۵۰	عدم تنجّس آب قلیل به واسطه ملاقات با نجاست.....
۳۵۱	تحریم زیارت قبر پیامبر، اولیا و صالحین.....
۳۵۶	سیره پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم
۳۵۹	سیره متشرعه.....
۳۵۹	توجیه فلسفی زیارت قبور توسط فخر رازی.....
۳۶۱	فواید زیارت قبور.....
۳۶۵	بررسی دیدگاه ابن تیمیّه در مورد تبرک.....
۳۶۶	شبهه ابن تیمیّه.....
۳۷۰	تبرک به غیر ارکان مسجد الحرام.....
۳۷۱	بدعت بودن تبرک.....
۳۸۲	تبرک و شرک.....
۳۸۵	فرق بین شرک و استشفاع.....
۳۸۷	ابن تیمیّه و سفر برای زیارت.....
۳۹۰	ابن تیمیّه و تحریم نذر.....

۵۱۰	 سلفی گری تبلیغی
۵۱۱	 سلفی گری سیاسی
۵۱۳	 سلفی گری اصلاحی (تنویری)
۵۱۴	 سید جمال الدین
۵۱۵	 اقبال لاهوری
۵۱۵	 محمد عبده
۵۱۷	 شیخ شلتوت
۵۱۸	 نتیجه گیری
۵۲۳	 منابع

مقدمه

بدون شک یک ملت برای رسیدن به عزّت، کرامت، رشد معنوی و علمی و همچنین توسعه اقتصادی نیازمند به همدلی، وحدت و همگرایی است. مسلمانان صدر اسلام با اندک عِدّه و عُدّه‌ای که داشته‌اند در کمترین زمان در ابعاد مختلف، فتح الفتوحات زیادی داشته‌اند و به قُلّه‌های بلندی از معنویّت و معرفت دست یافته‌اند. عرب دوران جاهلیّت به دور از مکتب، مدرسه، معلّم و تنها بر اثر تعلیم رسول الله ﷺ آموزگارانی شده‌اند که به ملت‌های به اصطلاح متمدّن آن عصر درس توحید، اخلاق و مدنیت ارائه می‌کردند و کرامت انسانی را ترویج می‌نمودند. پایه اولیّه و موتور متحرک این سازوکار چیزی نبود جز همدلی و همگرایی پیروان حضرت، از این رو پیامبر عظیم الشان ﷺ وقتی به مدینه هجرت نمود، بین مسلمانان از هر نژاد و سلیقه و گرایش، پیمان اخوت بستند تا در سایه سار این برادری و برابری، حرکت اصلاحی در سطح جهان را پیش ببرند.

لیکن متأسفانه اختلافات و واگرایی‌هایی که پس از رحلت رسول الله ﷺ پدیدار گشت، پیشران حرکت را کند و کندتر نمود. تفاخرهای دوران جاهلی که به محاق رفته بود کم‌کم بروز و ظهور نمود ولی

فاطمه علیها السلام و اهل بیت علیهم السلام نسبت می دهد که خلاف واقع است. در واقع، می توان گفت مخالفت وی با زیارت قبور اهل بیت و حتی حزن و اندوه نسبت به وفات ایشان، یکی از مهمترین دلایل مخالفت وی با تشیع است که در اندیشه اعتقادی و نگرش سیاسی وی تأثیرات قابل توجهی به جای نهاده است. وی اساساً اینگونه اعمال را مصداق بت پرستی و خرافات دانسته و به طور کلی، اعتقادی به رهبری حکومت اسلامی در دوران پس از پیامبر به وسیله اهل بیت علیهم السلام ندارد.

در این پژوهش، تلاش بر ردّ تمامی نظریات ابن تیمیّه نیست، بلکه سعی شده نقدی منصفانه و به دور از تعصب ارائه شود. از آنجایی که ابن تیمیّه منتسب به اهل سنت است برای شناخت بهتر ایشان در فصل اول در دو بخش توصیف نسبتاً جامعی از مذاهب فقهی و کلامی اهل سنت صورت گرفته است که می تواند برای شناخت از مذاهب اهل سنت مفید باشد. همچنین از آقایان دکتر رحمت الله ضیایی و دکتر هادی اکبرزاده که به ترتیب ویرایش و ویراستاری کتاب را بر عهده گرفتند و در، به ثمر رساندن کتاب نقش ایفا کرده اند سپاس گزارم.

از محمد ابراهیم شریعتی، مدیر فرهیخته و فرزانه موسسه انتشارات عرفان هم قدردانی می کنم که باروی گشاده و لطف فراوان، انتشار این اثر را پذیرفت و با علاقه و اهتمام، مقدمات آن را فراهم کرد. از جناب آقای رضا فریدی نیز کمال تشکر را دارم که صفحه آرایی کتاب نتیجه کوشش و حسن سلیقه ایشان است.

سید علی امیری

تهران، شهریور ۱۴۰۳